

אתר ארגמן ותיאורית ה'רגלים' של פרופ' אדם זרטל ז"ל:

שנים אחדות לפני מותו פרסם הארכיאולוג אדם זרטל מקבץ של אתרים, אשר ברובם נסקרו על ידו בבקעת הירדן. האתרים הינם מתחמים פתוחים מוקפים גדרת אבן ולהם מתאר של כף רגל אנושית. המתחמים משתרעים על כ-10 דונמים. זרטל ביצע חפירות אחדות באתרים אלה. באתר ביד'ת א-שעב, הנמצא בסמוך למושב ארגמן, בוצעו גם עבודות שחזור וניתן לבקר בו ולהתרשם ממראהו.

תצלום אוויר של אתר ביד'ת א-שעב סמוך למושב ארגמן
בבקעת הירדן (על ידי פרופ' אדם זרטל ז"ל)

פרופ' זרטל מזהה את המתחמים הללו עם ה'גלגל' המוזכר בתנ"ך כאתר פולחני אשר שירת את בני ישראל מיד עם כניסתם לארץ. זרטל מתארך את המתחמים לשלהי המאה ה-13 ולראשית המאה ה-12 לפני הספירה, תקופה המקובלת במחקר כימי התנחלות שבטי ישראל.

תופעת מתחמי כף הרגל ייחודית לארץ ישראל וזרטל רואה בבחירה בצורה זו של המתחם ביטוי לעלייה לרגל, ביטוי לכפות רגלי האל אשר לו סוגדים במתחם ובנוסף ביטוי לכיבוש טריטוריה באמצעות כף הרגל זאת לצד הכנעת האויב. זרטל מצביע על מקורות מצריים לסמליות שמבטאת כף הרגל.

אם צודק פרופ' זרטל באשר לפרשנות התגליות שלו, הרי שלפנינו נחשפות טביעות האצבע הארכיאולוגיות הקדומות ביותר לסיפור המקראי. עדויות אלה מחזקות לשיטתו של זרטל את הוכחת מקורם של שבטי ישראל במצרים, את עובדת כניסתם לארץ דרך בקעת הירדן, את מועד הכניסה שלהם בשלהי המאה ה-13 לפנה"ס וכן את אורחות הפולחן שלהם בדורות הראשונים להתנחלות.